

Landrechten nu, tijdens en na COVID-19 minstens net zo belangrijk voor het bereiken van de SDG-doelen

Brief aan deelnemers van de Nederlandse LANDdialoog

Beste partner,

Op dit moment worden we allemaal, in verschillende mate, geconfronteerd met de COVID-19 crisis. De impact van de pandemie op onze samenlevingen is groot. In veel landen worden er inspanningen geleverd op zowel gezondheids- als economisch vlak om de crisis het hoofd te bieden.

Ook landrechten in het geding

Door de huidige lock-down situaties in veel landen zijn de werkzaamheden van het maatschappelijk middenveld, bedrijven, lokale instanties en overheden beperkt.¹ Dit vergroot de uitdaging om landrechten blijvend te waarborgen in afgeronde, lopende en geplande land-gebonden investeringen. Directe informatie hieromtrent, ter plekke of uit eerste hand, is immers minder makkelijk verkrijgbaar. Vanuit het maatschappelijk middenveld zijn er gevallen gemeld van bedrijven die bijvoorbeeld mijnbouwactiviteiten proberen te versnellen nu minder strenge regelgeving van kracht is. Ook zijn er steeds meer meldingen van geweld en intimidatie van land- en mensenrechtenverdedigers, onder meer door overheidsmaatregelen die de vrijheid van het maatschappelijk middenveld inperken.

Niet alleen de gezondheidsaspecten van de COVID-19 crisis, maar ook de daarmee samenhangende financiële noodmaatregelen om van de economische crisis te herstellen vormen een uitdaging voor het verzekeren van landrechten voor alle partijen. De Nederlandse overheid, EU en multilaterale instellingen stellen financiële instrumenten in werking waar Nederlandse bedrijven en financiële instellingen bij betrokken zijn of kunnen worden. De uitdaging is om land(gebruiks)rechten te blijven respecteren. Ook zeker bij de inzet van deze instrumenten die op korte termijn tot herstel van de economie moeten leiden.

Met andere woorden, de gevolgen van COVID-19 in relatie tot landrechten zijn niet direct zichtbaar in het Nederlandse nieuws, maar moeten wel worden genoemd als het gaat om een van de andere belangrijke middelen ter bescherming van lokale gemeenschappen wereldwijd. Landrechten maken lokale gemeenschappen, inheemse volkeren en vrouwen weerbaarder. Ze versterken bijvoorbeeld de lokale voedselproductie, waar juist nu urgente behoeften liggen.

Rol voor de LANDdialoog - vijf adviezen

Als partners in de LANDdialoog zetten we ons allemaal in om de landrechten van lokale gemeenschappen in de Nederlandse waardeketen te waarborgen en te versterken. Deze Nederlandse inzet is en blijft cruciaal.

Met onderstaande adviezen willen we er zorg voor dragen dat de Nederlandse inzet en vooruitgang op het terrein van landrechten blijft bestendig. Deze adviezen moeten een solide basis bieden voor een wereldwijde en duurzame economische wederopbouw na de pandemie.

1 Voor meer informatie:

https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/un_policy_brief_on_human_rights_and_covid_23_april_2020.pdf;
<https://africa.landcoalition.org/en/newsroom/how-covid-19-affecting-land-rights-africa/>;
<https://www.business-humanrights.org/en/philippines-brutal-crackdown-on-activists-and-environmental-defenders-amid-spread-of-covid-19>;

1. Garanderen van *due diligence* door bedrijven, financiële instellingen en overheid bij landgebonden investeringen met extra nadruk op transparantie en inclusiviteit in lijn met de UNGPs, de VGGTs en de IFC Performance Standards;²
2. Waarborgen dat de stem van lokale gemeenschappen blijft worden gehoord bij landgerelateerde processen in relatie tot (investerings)beslissingen vanuit Nederland. Met name in die landen waar landrechten onder druk staan. Bijvoorbeeld door het betrekken van het maatschappelijk middenveld en academici;
3. Benutten van diplomatieke, financiële en economische relaties die bijdragen aan het implementeren van nationale en internationale standaarden ten aanzien van landrechten. Het ondersteunen van (in)formele landbeheer instituties en het waarborgen van voldoende ruimte voor het maatschappelijk middenveld en veiligheid voor landrechtenverdedigers is hierbij essentieel;
4. Bevorderen dat financiële instrumenten ter ondersteuning van economieën op nationaal en internationaal niveau landrechten blijven bestendigen, in lijn met de UNGPs, de VGGTs en de IFC Performance Standards;
5. Bevorderen dat met name lokale en regionale waardeketens binnen duurzame voedsel- en ecosystemen verder worden versterkt. Deze ketens zijn uitermate belangrijk voor lokale voedselzekerheid en klimaat en functioneren pas goed als landrechten van lokale gemeenschappen, vrouwen en inheemse volkeren zijn verzekerd.

Tot slot

We horen graag van u, als ervaringsdeskundige, welke kansen u ziet om deze adviezen in de praktijk te brengen en landrechten te versterken tijdens en na deze pandemie. Dit kan via: a.gijrath@uu.nl

Ook verzamelt LANDac in samenwerking met het Organiserend Comité van de LANDdialoog op dit moment informatie over de impact van COVID-19 op landrechten via deze [survey](#). Bij zowel de LANDdialoog als LANDac kunt u terecht met vragen op het gebied van landrechten via bovenstaand e-mailadres.

COVID-19- brengt in velerlei opzichten een onzekere toekomst met zich mee. Terwijl Nederland maatregelen treft om de gezondheids- en economische crisis het hoofd te bieden, zijn juist landrechten belangrijk om nu, tijdens en na COVID-19 te borgen. Zo blijven we inzetten om de SDG-doelen te bereiken.

Dank voor uw aandacht.

Met vriendelijke groet,

Namens het Organiserend Comité van de LANDdialoog,

Alke Gijrath, Coordinator LANDdialoog

² United Guiding Principles Reporting Framework <https://www.ungpreporting.org/>, Voluntary Guidelines on the responsible governance of tenure of land, fisheries and forests in the context of national food security <http://www.fao.org/cfs/home/activities/vggt/en/> en de International Finance Corporation https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/topics_ext_content/ifc_external_corporate_site/sustainability-at-ifc/policies-standards/performance-standards